

TRUMP'A, BREXİT'E OY VERMESİN DE NE YAPSIN BU İNSANLAR?

-TAMAM, KÜRESELLEŞME SÜRECİ OBJEKTİF BİR SÜREÇTİR, TRUMP OLAYI DA ORTADA!.. ESKİ ULUS DEVLET DÜNYASININ AÇIKTA KALAN İNSANLARI BİR KURTARICI ARIYORLAR VE TRUMP GİBİ BİRİ DE OLSA, BAŞKA ÇARELERİ KALMADIĞI İÇİN HEMEN ONUN PEŞİNE TAKILIVERİYORLAR!.. AMA BUNLARI SÖYLEMEK YETMEZ, ÇÖZÜM NE, TRUMP'A, BREXİT'E OY VERMESİN DE NE YAPSIN BU İNSANLAR?..

İşte mesele burada, içinde yaşadığımız dönemin-küreselleşme sürecinin- önünde duran sorun bu!.. Amerika'da Trump'u, İngiltere'de Brexit'i, Avrupa'nın başka ülkelerinde de „İslam, ya da göçmen karşıtı aşırı sağcılar“ denilen (bunlara benzeyen) hareketleri öne çıkaran süreç nedir, nereye gidiyor?..

Soruyu şöyle de ortaya koyabiliriz: Tamam, küreselleşme objektif-ilerici bir süreçtir. Bu süreç boyunca üretici güçler geliyor, dünya kabuk değiştiriyor, 20.yy'ın ulus devletler dünyası kendi içinden 21.yy'ın küresel bilgi toplumunu doğuruyor... Ve bu süreci geriye döndürmek de mümkün değildir... Ama, bu objektif gerçeği tekrarlayıp durmak yeterli midir? Çünkü, burada başka bir sorun daha var. Her ne kadar, objektif bir süreç olarak bu olayın-yani dünyanın kabuk değiştirmesi, kendini yeniden üretmesi olayının- diyalektiği bir yumurtadan civcivin çıkması olayına benziyorsa da, burada söz konusu olan toplum-ve insan olduğu için hesaba katılması gereken başka sorunlar da var... (<http://www.aktolga.de/t5.pdf>)

Küreselleşme sürecinin kurbanları diyebileceğimiz insanlardan, varoluş koşullarını eski ulus devletler dünyasında bir yere tutunarak üretebilen insanlardan bahsediyoruz... Küreselleşme süreci ile birlikte- tıpkı o ipek böceği kurtçuğu gibi- kendi inşa ettiği ulus devlet kozasını delip, kelebek haline gelerek uçup giden sermayenin eski ana vatanlarında ortada bıraktığı insanlardan bahsediyoruz... Artık buralarda eskiden olduğu gibi yatırım olmayınca (yeni yatırımlar maliyetlerin daha az olduğu gelişmekte olan ülkelere kayınca), üstelik, buralarda eskiden beri varolan fabrikalar da artık rantabl olmaktan çıktıkları için kapanmaya, ya da, gelişmekte olan ülkelere taşınmaya başlanınca ortada kalan insanlardan...

Bu insanların durumu ne olacak?

Sorunun cevabı teorik olarak ortada aslında: Küreselleşme süreciyle birlikte ulus devletlerin de yok olma sürecine girdiğini söylüyoruz; ama bunu söylemek, ya da bu gerçeği görmek yetmiyor artık; aynı zamanda, bu sürecin nasıl gelişeceğini, bir durumdan başka bir duruma geçiş aralığında ortaya çıkan sorunların nasıl çözümleneceğini de ortaya koyabilmek gerekiyor...

Önce, Trump ve Brexit olaylarının- ve tabii Avrupa'da ortaya çıkan bunlara benzer bütün diğer hareketlerin de- ne olduğunu daha iyi kavrayabilmek için şöyle bir metafora başvuralım:

Arabaya biniyorsunuz, belirli bir amacınız var. Şu an A noktasındasınız ve B'ye gitmek için arabayı çalıştırıyorsunuz. Arabayı vitese takarak gaz verdiğiniz zaman ne olur? Araba öne doğru hareket eder değil mi? Peki o an başka ne olur? Araba öne doğru ivmelenince oturduğunuz koltukta o ana kadar sahip olduğunuz **atalet hali** bozulacağı için, otomatikman geriye doğru kaykılırsınız-itilirsiniz. Yani o anda bozulan eski dengeyi korumak için atalet hareketiyle geriye doğru gidirsiniz...

İşte durum aynen budur! Yukardaki olayı bir metafor olarak ele aldık, ama aslında bir durumdan bir başka duruma geçilirken bütün diğer süreçlerde yaşanan olayın özü-diyalektiği aynıdır...

Örneğin, eğer küreselleşme süreci arabanın ileri doğru ivmelenişi ise, Trump'tan Berxit'e kadar buna bağlı olarak ortaya çıkan bütün diğer reaksiyonların-hareketlerin anlamı da, sistemin küreselleşmeye karşı direnci, kaybolmaya başlayan eski dengeyi korumak için geriye doğru kaykılışıdır...

Sosyalist Sistem'in çöküşüyle ve soğuk savaşın sona ermesiyle birlikte dünyanın ikiye bölünmüş hali sona ererek dünya pazarları tek bir bütün haline gelince, ortaya çıkan bu yeni dünyada, eskiden ancak kendi ulus devletinin silahlı gücüne dayanarak yaratılan nüfuz bölgelerinde pazar payına sahip olabilen sermayenin artık buna-bu silahlı ulus devlet gücüne- ihtiyacı kalmıyordu. Çünkü, artık kapıları açılan bu yeni dünyada pazara hakim olabilmek için belirleyici olan şey, kimin daha güçlü ulus devlete sahip olduğu değil, kimin daha iyi kalitede malı daha ucuza üretebildiği idi. Bunun ise iki yolu vardı:

1-Maliyetlerin daha düşük olduğu ülkelere giderek oralarda yatırım yapmak; hatta mümkünse, metropollerdeki-ana vatanlardaki- eski fabrikaları falan da taşıyarak üretim faaliyetini buralarda devam ettirmek...

2-Bilgi üretimi faaliyetine ağırlık vererek yeni teknolojiler geliştirmek, böylece daha iyi kalitede yeni malları daha ucuza malederek dünya pazarlarındaki payını arttırmak...

Sonuç:

21.yüzyıla-küreselleşme süreciyle- birlikte, bir yandan o ana kadar sermayeyle beraber at koşturan ulus devletler eski fonksiyonlarını kaybetmeye başlarken, diğer yandan da „gelişmiş ülkeler“ olarak adlandırılan kapitalizmin ana vatanlarında birçok insan işini gücünü kaybetmeye başlıyordu...

İşte, bir yandan ortaya bir „Silikon vadisi“ çıkarırken, diğer yandan da Trump'un peşine takılan umutsuzlar ordusunu yaratan sistemin çelişkisi budur... Bir yandan, bir Apple (Google, Facebook) yaratılırken, diğer yandan da, iphone'ı meydana getiren bütün parçaların Çin'de, Taiwan'da üretilerek ülkeye getirilmesinin, buradan da dünyaya pazarlanmasının sonucu budur (Şimdi Trump tutuyor, „gümrük duvarlarını yükselterek“ ülkeye giren bu iphone parçalarına daha fazla gümrük uygulayacağını söylüyor, mümkün müdür bu!? Kendi ayağına kurşun sıkmak değil midir bu!?)

Bu çelişkinin yarattığı toplumsal dokuya bakınız: Bir yanda 21.yy'ın küreselleşme sürecinin başını çeken bir dinamik, ama hemen bunun yanında da, bu sürecin işsiz güçsüz bıraktığı, bu gelişmeden payını alamayan, tam tersine bundan zarar gören insanlar; daha başa bir deyişle, küreselleşme sürecinin kurbanları... Bu insanların, „denize düşen yılanı sarılır“ misali Trump'un peşine takılmasına, Brexit'e oy vermesine şaşırılmamak lazımdır. Bu insanlar aptal oldukları için değil, başka çareleri olmadığı için bu yola giriyorlar...

O halde ne yapmak lazım?

Küreselleşme süreciyle birlikte ulus devletin eski fonksiyonunu kaybederek bu anlamda-yani silahlı bir güç olarak- „yok olma“ sürecine girdiğini söylemiştik. Bu aslında, bugün bizim anladığımız manadaki devletin yavaş yavaş yok olma sürecine girmesi demektir. Bu nedenle, soruyu tekrarlarsak, bu süreç nasıl gelişecek, bu iş nasıl olacak?..

Bence sorunun cevabı şöyle:

Bir geçiş biçimi olarak doğmaya başlayan sosyal devlet güçlenirken, bu sürecin giderekten eski devlet anlayışının yerini alması, böylece, eskisi „sönümlenirken“ toplumsal bir organizasyon halinde yeni bir devlet anlayışının ortaya çıkışı... Bu konuda daha geniş açıklamalar için, <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

Öyle ki, bu süreç zaten „yeninin eskinin içinde gelişerek“ ortaya çıkması ilkesine uygun olarak bugün birçok yerde gelişmeye çalışıyor... Fabrikan mı kapandı, işsiz mi kaldın bu tek başına senin sorunun olmaktan çıkmalı. Çünkü olay özünde toplumsal bir sorun. O halde toplum, ya sana yeni bir iş bulacak, ya da sosyal yardımla falan seni destekleyerek sana sahip çıkacak. Örneğin bugün Almanya'daki durum budur (Aslında bu konuda Amerika'ya, İngiltere'ye falan göre Türkiye de oldukça ileri adımlar attı. Türkiye, bu konuda, tarihsel toplumsal gelişimine bağlı olarak, Amerika, İngiltere gibi vahşi kapitalizm tarafında değil, kara Avrupası gibi sosyal devlet yanı da olan bir kapitalizm tarafında bulunuyor)...

Ama tabi o zaman da şu soru çıkıyor ortaya: Devlet-sosyal devlet- bu işi nasıl finanse edecektir, toplum bu sorunu nasıl kucaklayacaktır?...

Aslında bu sorun, küresel dünyada toplumların nasıl yeniden örgütleneceği sorunuyla ilgilidir ki, bunun da cevabı açıktır:

Bütün eğitim sistemi yeniden organize edilerek gelişen yeni sürece uyumlu hale getirilmelidir. Yeni kuşaklar bilgi üreten unsurlar olarak yetiştirilirken, artık ayağını bastığı toprak kaymaya başlayan eski kuşaklar da, bir şekilde, yeniden eğitilerek gelişmekte olan sürece entegre edilmeye çalışılmalı, edilemeyenler ise, sosyal yardımlarla falan kucaklanılmalıdır...

Çözüm, bu görevin ne ölçüde yerine getirilebildiğiyle ilişkili olup, yeni dönemin ilerici siyaseti de olayı bu boyutlarla kavrayan, sorunlara sosyal devlet anlayışı içinde doğru cevaplar verebilen bir programa sahip olmalıdır...

Bu yeni dönemde, toplumun önüne artık öyle “zenginlerden alıp fakirlere verelim”, ya da “küreselleşmeye karşı önlemler alalım” gibi eski sistemin içinde kalan gerici çözüm önerileriyle değil (üretici güçlerin gelişmesinin önüne duran çağ dışı taleplerden oluşan programlarla değil), nasıl yaparız da daha çok bilgi üreterek, daha çok robotlaşmaya yönelerek, elde edilen değerlerle toplumu yeniden organize edebiliriz sorularına cevaplar üreterek çıkılmalıdır...

İnanın, eğer Demokratlar Hillary gibi, küreselleşmenin getirdiği sorunlara karşı kayıtsız kalan birini değil de, inatla sosyal devlet anlayışını öne çıkaran birini aday gösterebilseydi durum bambaşka olabilirdi...